

EKONOMİ BÖLÜMÜ SEKTÖREL NOTLAR

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN AKTİF KALİTESİ VE 2021'E DAİR ÖNGÖRÜLER

ÖZET

TCMB'nin açıkladığı Mayıs 2021 Finansal İstikrar Raporu, BDDK'nın Mart 2021 sektör verileri ile birlikte değerlendirildiğinde, tam anlamıyla olmasa da, ileriye dönük tahminlere bir ölçüde zemin hazırlamaktadır. Diğer yandan sanayi sektörüne ilişkin açıklamalar da ekonominin kilit bileşenlerine ilişkin önemli sinyaller vermektedir...

Tesirleri tüm ekonomik birimlerce hissedilen salgına karşı alınan tedbirlerin damgasını vurduğu son bir yıllık sürecin bankacılık sektörü üzerinde yarattığı etkinin finansal verilere yansımaları, raporlama standartlarında yapılan değişiklikler nedeniyle, gecikmeli olarak içinde bulunduğumuz aylarda kısmen de olsa hissedilmeye başlanmıştır; ancak önemli belirsizliklerin devam etmesi aktif kalitesi, kârlılık ve sermaye yeterliliği bakımından önümüzdeki bir seneyi daha da önemli kılmıştır. TCMB'nin Mayıs 2021 Finansal İstikrar Raporu'nda finans sektörünün ana bileşeni olan bankacılıkla ilgili özetle aşağıdaki tespit ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1) 2020 yılı son çeyreğinden itibaren sıkılaştırılan para politikası ve salgına yönelik tedbirler kapsamında gerçekleştirilen kredi kampanyalarının son bulması ile birlikte kredi büyümesi düşüş eğilimine girmiştir. 2020 yılı Eylül ayı ile karşılaştırıldığında 2021 yılı Nisan ayı itibarıyla kur etkisinden arındırılmış yıllık (KEA) toplam kredi büyümesi %25'ten %13'e, KEA ticari kredi büyümesi de %19'dan %8'e gerilemiştir. Bireysel kredi büyüme oranı ise 2020 yılı Eylül ayında %50'yi aşmış ve 2021 yılı Nisan ayında %34 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yıllık kredi büyüme oranlarının gerilemeye devam etmesi beklenmektedir.

- 2) 2020 yılı üçüncü çeyreğindeki zirve seviyesinden gerileyen firma kredisi (*kurumsal ve KOBİ*) büyüme oranı, geçtiğimiz yıl hızla artan kredi stoku ve düşük baz etkisi sebebiyle seviye olarak yüksek seyrini sürdürmektedir. 2020 yılı Eylül ayında %47'ye ulaşan TL ticari kredi büyüme oranı Mart ayı itibarıyla %34 olarak gerçekleşmiştir. Firma ölçeği bazında incelendiğinde, TL kredi büyüme oranlarında KOBİ ve diğer firmalar arasında önemli bir farklılık gözlenmemektedir.

Firma yabancı para (YP) kredi büyüme oranları 2018 yılından bu yana döviz kuru gelişmeleri, firmaların kur riski yönetimi konusunda artan farkındalığı ve firma YP borçlanmasını YP gelirleri ile ilişkilendiren Mayıs 2018 tarihli düzenlemenin etkisiyle azalış eğilimindedir. Nette YP borç ödeyici konumunu koruyan firmaların YP kredi bakiyeleri yıllık yaklaşık %7 oranında küçülmüştür. KOBİ YP kredilerindeki daralma ise %24'e ulaşarak büyük firmalardan önemli ölçüde ayrılmıştır.

2021 yılı Mart ayı Banka Kredileri Eğilim Anketi (BKEA) verilerine göre firma kredi talebinin kompozisyonu 2020 yılına kıyasla önemli ölçüde farklılaşmıştır. 2020 yılı genelinde borcun yeniden yapılandırılması amacıyla gerçekleşen talepler her çeyrekte hızlı artış kaydederken, son BKEA sonuçlarına göre yapılandırma amaçlı talepler bir önceki döneme göre en düşük katkıyı vermiştir. Artan kredi maliyetleri ve iktisadi faaliyetlerdeki toparlanmanın borç geri ödemelerinde firmaları rahatlatmasının bu kalemdeki artışın sınırlı kalmasında etkisi olduğu değerlendirilmektedir.

2020 yılı genelindeki tüm anketlerde sabit yatırım amaçlı kredi talebinin azaldığını bildiren bankalar, Mart 2021 BKEA'sında sabit yatırım amaçlı kredi talebinin arttığını raporlamıştır. Bu gelişmede salgının hemen öncesinde hızlanan fakat salgın nedeniyle ertelenmek zorunda kalınan sabit sermaye yatırımlarının ve sanayi üretiminde gözlenen toparlanma neticesinde artan kapasite artırımı ihtiyacının önemli rolü olmuştur. Kitlesel aşılamanın tamamlanması ve salgına yönelik belirsizliklerin azalması ile hizmet sektöründeki renovasyon yatırımı ihtiyacının mevcut yatırım iştahını desteklemesi ve önümüzdeki süreçte yatırıma yönelik kredi talebinin canlılığını koruması beklenmektedir.

2020 yılı ikinci ve üçüncü çeyreğinde yoğun şekilde uygulanan düşük faizli ve uzun vadeli kampanyalar neticesinde yüksek büyüme kaydeden konut ve ihtiyaç kredileri yıllık büyüme oranları son Rapor döneminde azalış eğilimindedir. Bu kredilerde, geçtiğimiz yıl kredi hacmindeki önemli artışın birikimli etkisinden dolayı yıllık büyüme oranları %30'un üzerinde seyretmektedir. Alt kredi türlerine bakıldığında, son veri itibarıyla ihtiyaç kredileri ortalama faiz oranları %24 ve konut kredileri yaklaşık %18 seviyesindedir. Bununla birlikte tüketici kredileri ile TL mevduat faizi arasındaki fark mevcut Rapor döneminde bir miktar gerilemiştir.

- 3) Tahsili gecikmiş alacaklar (TGA) oranı %3,8'e gerilemiştir. 2021 yılı Mart ayı itibarıyla firma kredi TGA oranı %4,3'dür. Firma TGA oranında gözlenen düşüş genele yaygın olarak devam etmekte olup, büyük firma ve KOBİ TGA oranları sırasıyla yüzde 3,5 ve 6,2 olarak gerçekleşmiştir. Bireysel kredi TGA oranı ise %2 seviyesindedir. Geçmiş şok dönemlerinden farklı olarak, salgın döneminde iktisadi faaliyetin görece daha hızlı toparlanması, reel sektörün azalan döviz borçluluğu ve artan finansman ihtiyacının bankacılık sektörü tarafından etkin bir şekilde karşılanması; salgının aktif kalitesi üzerindeki olumsuz etkisini sınırlamıştır. Kredilerin yakın izleme ve TGA olarak sınıflandırma sürelerini uzatan BDDK düzenlemesinin devam etmesi sektörün aktif kalitesi görünümünü desteklemiştir.

Kredilerdeki gecikme süreleri dikkate alındığında BDDK düzenlemesinin sonlanması durumunda TGA oranının ılımlı bir patikada seyretmeye devam edeceği ve ihtiyatlı bir yaklaşımla ayrılan karşılıklar neticesinde kârlılık üzerindeki etkisinin sınırlı olacağı beklenmektedir.

BDDK düzenlemesi ile taksit ödemelerinde gecikme yaşayan kredilerin takip hesaplarına aktarılma süresinin 180 güne çıkarılmasının da etkisiyle yakın izleme bakiyesi 2020 yılı ikinci çeyreğinden itibaren artmaya başlamış, söz konusu kredilerin toplam canlı krediler içindeki payı Mart 2021 itibarıyla %11,1'e ulaşmıştır. Yakın izleme grubunda sınıflandırılan kredilerin %54,8'inin YP cinsi olması ve bu dönemdeki kur gelişmeleri nedeniyle TL karşılıklarının artması da yakın izleme bakiyesinin seyrinde etkili olmuş, 2020 Mart ayından bu yana yaşanan artışın yaklaşık %46'sı döviz kurlarındaki değişimden kaynaklanmıştır. Ticari, bireysel ve kredi kartı bazında yakın izleme oranları seviye farklarına rağmen benzer bir eğilim sergilemektedir. Salgın döneminde ödeme kapasitesi bozulan firmaların borç ödemelerinin nakit akımlarıyla uyumlu hale getirilmesi amacıyla yoğun olarak gerçekleştirilen yapılandırmalar sonucunda yakın izleme grubunda yer alan kredilerin %44,9'unun yapılandırılan kredilerden oluştuğu gözlenmektedir.

Bankaların 2020 yılından itibaren sorunlu olabilecek kredileri TGA olarak sınıflandırmaları dahi ihtiyatlı bir yaklaşım ile karşılık ayırmış oldukları gözlenmektedir. 2021 yılı Mart ayı itibarıyla sektörün TGA bakiyesi 149,5 milyar TL, özel karşılık tutarı ise 114,0 milyar TL'dir. Birinci ve ikinci grup krediler için ayrılan toplam karşılık tutarı ise 90,4 milyar TL'dir. Salgın öncesi dönem olan 2020 yılı Şubat ayında sektörün birinci, ikinci ve üçüncü aşama karşılık oranları sırasıyla yüzde 0,6, 10,5 ve 67,2'dir. 2021 Mart ayı itibarıyla bahse konu karşılık oranları sırasıyla yüzde 0,7, 15,6 ve 76,3'e yükselmiştir. Bu çerçevede bankaların ihtiyatlı karşılık politikaları ve sektörün güçlü sermaye yapısı kredi riskinin yönetilebilir olduğuna işaret etmektedir.

- 4) Bankacılık sektörü dış borç yenileme oranı, mevcut Rapor döneminde de yüksek seyrini koruyarak 2021 yılı Mart ayı itibarıyla %102 olarak gerçekleşmiştir. Yurt içi gelişmelere bağlı olarak artan risk primine karşın bankalar sendikasyon kredilerini önceki yılın aynı dönemine göre benzer maliyetlerle ve %100'ün üzerinde yenilemektedir. Küresel şoklara karşı yeterli tampon bulunduran bankacılık sektörünün para takası ve zorunlu karşılıklar hâriç YP likit aktif portföyü kısa vadeli YP cinsi yurt dışı borcunun %81'ini karşılayabilecek kapasitededir.

2021 yılı Mart ayı itibarıyla toplam 122,8 milyar ABD doları tutarındaki yurt dışı borçların yabancı kaynaklar olarak tanımlanan özkaynak dışı yükümlülükler içindeki payı %17 seviyesindedir. Yurt dışı borçların yabancı kaynaklara oranı 2014-2017 yılları ortalamada %22,4 iken, bu oranının 2018 yılının ikinci yarısından itibaren gerilemeye başladığı görülmektedir.

- 5) Artan fonlama maliyetleriyle net faiz gelirlerindeki daralmanın ve net ücret ve komisyon gelirlerindeki azalışın etkisiyle mevcut Rapor döneminde bankacılık sektörü kârlılık göstergelerinde düşüş gözlenmiştir. Kredilerdeki yeniden fiyatlandırma sürecinin devamıyla birlikte önümüzdeki dönemde net faiz marjı kaynaklı kârlılığı sınırlayıcı etkinin azalması beklenmektedir. Diğer taraftan, kredi karşılık giderleri büyümesinin toplam aktif büyümesinden düşük seyretmesi, operasyonel giderlerindeki düşük büyüme ve sermaye piyasası işlem kârları sektörün kârlılık göstergelerini desteklemiştir.

- 6) Bankacılık sektörünün sermaye yapısı güçlü görünümünü korumaktadır. Sektörün sermaye göstergeleri risk ağırlıklı aktif büyümesinin özkaynak büyümesinin üstünde gerçekleşmesinin belirgin etkisiyle mevcut Rapor döneminde sınırlı şekilde düşmüştür. BDDK tarafından 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatılan sermaye yeterlilik rasyosu (SYR) hesaplanmasında kullanılabilecek imkânlardaki değişikliklerin SYR'yi desteklemesi söz konusu düşüşün sınırlı kalmasında etkili olmuştur.
- 7) Sektörün TL ve YP cinsinden faize duyarlı pozisyonlarının yeniden fiyatlama kanalına hassasiyeti duyarlılık analizine tabi tutulmuştur. Bu kapsamda ekonomik değer yaklaşımı kullanılarak TL cinsinden faize duyarlı pozisyonlara 500 baz puana kadar; YP cinsinden faize duyarlı pozisyonlara 200 baz puana kadar pozitif faiz şoku uygulanarak muhtemel kaybın özkaynaklara oranı hesaplanmıştır. Raporda sunulan grafiğe göre TL faizlerinde 5 puanlık artış, özkaynakların %20'sine yakın bir kayıp doğururken; YP faizlerindeki 2 puanlık artış özkaynakların %4'üne yakın bir kayıp yaratmaktadır.
- 8) Bankaların net döviz pozisyonu konusunda ihtiyatlı duruşunu sürdürdüğü, kur riskini aktif bir biçimde yönettiği gözlenmektedir. YP net genel pozisyonu (YPNGP) 2021 yılı Mart ayı itibarıyla 5,6 milyar ABD doları fazla şeklinde gerçekleşmiştir. 2021 yılının Mart ayında, sektör için hesaplanan YPNGP/özkaynak oranı iki yönlü standart yasal sınır olan %20'nin altında %5,9 olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca BDDK tarafından YPNGP hesaplamasına ilişkin bankaların 23 Mart 2020 tarihindeki menkul kıymetlerdeki değer düşüş karşılıklarının dikkate alınmayabilmesine yönelik imkânın 30 Haziran 2021 tarihine kadar uzatılması da YPNGP/özkaynak oranını desteklemiştir

TCMB'nin Mayıs 2021 Finansal İstikrar Raporu genel anlamda olumlu değerlendirmeler içermektedir. Bankacılık sektörünün iktisadi toparlanmaya bağlı olarak kredi verme iştahının, 2020'ye göre sınırlı olsa da, devam ettiği, kârlılıktaki düşüşün duracağı, faiz oranlarındaki yükseliş sonucu faiz marjında oluşan kaybın ise faiz artışının zamanla aktiflere de yansımaya gidereceği yönünde yorumlar ifade edilmiştir. Diğer yandan, aktif kalitesi/sorunlu krediler, kârlılık ve sermaye yeterliliğini destekleyen ve Haziran 2021 dönemine kadar geçerli kalacak düzenlemelerin yürürlükten kaldırılması hâlinde dahi, kredilerin için ayrılan karşılıklar ve ekonomik toparlanmanın muhtemel olumsuz etkiyi sınırlandıracağı belirtilmektedir.

2 Mayıs 2021 tarihli Sektörel Notlar'da¹ ifade ettiğimiz husus, tespit ve değerlendirmelerden kaynaklı olarak, bankacılık sektöründe potansiyel sorunlu kredilerin yaratacağı etkinin boyutunu öngörebilmek mümkün olmadığından, hâlihazırda bazı noktalarda TCMB değerlendirmelerine göre sınırlı da olsa bazı potansiyel negatif gelişmelere dikkat çekilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

BDDK verilerine göre 31.03.2021 itibarıyla 150 milyar TL'lik sorunlu ve 3,8 trilyon TL'lik sorunsuz kredi mevcut olup, TCMB raporunda sorunsuz kredilerin %11,1'inin (420 milyar TL) yakın izlemedeki kredilerden oluştuğu belirtilmiştir. Kredi raporlamalarında; 1. grup krediler sorunsuz kredileri, 2. grup krediler bazı olumsuz sinyaller veren yakın izlemedeki kredileri ve 3. grup krediler sorunlu kredileri kapsamaktadır. Salgın döneminde çoğu ülkenin yaptığı kredi sınıflandırmasındaki esnekliklere paralel olarak, BDDK'da gecikme gün sayıları ve yeniden yapılandırma koşulları üzerinden sorunlu kredi tanımını gevşetmiş ve olağan dönemlerde sorunlu olarak sınıflandırılması ve buna bağlı olarak yüksek oranda karşılık ayrılması gereken önemli miktardaki kredi 3. grup yerine, 1. ve 2. grup kredi olarak sınıflandırılmıştır.

¹ Ostim Teknik Üniversitesi Ekonomi Bölümü Sektörel Notlar, Not-5; "2021 İlk Çeyreğinde Türk Bankacılık Sektörünün Sorunlu Kredi Analizi: Belirsizlikler ve Bilinmezlikler", 02.05.2021.

<https://www.ostimteknik.edu.tr/Content/Upload/Dosya/Ekonomi/notlar/Sektorel%20Notlar/SN.n5.pdf>

Yakın izlemedeki 2. grup kredilerin sorunlu kredilerin 3 katına yakın bir düzeye ulaşması önemli bir sinyal vermekle birlikte, üzerinde durulması gereken esas nokta raporlardan ulaşılabilen 2. grup yakın izlemedeki krediler değil, 1. grup sorunsuz krediler içinde ne kadarlık sorunlu kredinin bulunduğudır. Çünkü yeniden yapılandırılan, ödemeleri ertelenen veya geri ödemesiz sürelerle yeniden taksitlendirilen kredilerin önemli bir bölümünün 1. grup altında sınıflandırıldığına dönük güçlü izlenimler mevcuttur. Bu tür kredilerin ödemelerinde yaşanan gecikmelerin 90 günü aşması hâlinde 2. grup, 180 günü aşması halinde 3 grup altında sınıflandırma yapılmaktadır. (Olağan dönemlerde 30 ve 90 günlük gecikme gün sınırları kriz döneminde 90 ve 180 gün olarak Haziran 2021'e kadar değiştirilmiştir. Ayrıca ödeme sıkıntısı nedeniyle yapılandırılan kredilerin sorunlu krediler altında izlenmeye başlanması ve ödemelerin düzenli yapılması hâlinde bir yıl sonra diğer bir gruba aktarılması söz konusu iken, kriz döneminde bu konuda da esneklik getirilerek, bu kredilerin sorunlu kredilere aktarımındaki kurallar gevşetilmiştir.) Dolayısıyla mevcut durumda da, gecikmede olan krediler gecikmenin giderilmemesi hâlinde, bir şekilde yakın izlemede veya sorunlu kredi olarak tasnif edilmektedir. Ancak geri ödemesiz olarak yeniden yapılandırılan kredilerin ödeme vadeleri gelmediği müddetçe, kredinin ödenemeyeceğine dair somut bir veri bulunmaması durumunda, söz konusu kredilerin akıbeti bilinmeyecektir.

Öne çıkarılması gereken diğer bir husus ise genel olarak sorunlu kredilerin %75'ine karşılık ayrılmasıdır. Mevzuatta tanımlanan teminatları bulunan kredilerin tamamına karşılık ayrılmaması nedeniyle bu oran %100'ün altında kalmaktadır. TCMB ve BDDK verileri üzerinden yapılan hesaplamada yakın izlemedeki kredilerin takriben %16'sına karşılık ayrıldığı görülmektedir. Hâlihazırda 420 milyar TL'lik kredinin takriben 65 milyar TL'lik kısmına karşılık ayrılmış olup, bu kredilerin yeniden yapılandırılmamış %55'inin (230 milyar TL) sorunlu kredilere aktarılması ve olağan dönem ortalamalarına göre %75'ine karşılık ayrılması hâlinde 173 milyar TL'lik bir karşılık yükü doğacaktır. Ayrıca yeniden yapılandırılan %45'lik yakın izlemedeki kredinin hangi ölçüde yapılandırma koşullarına bağlı ödemelere konu olacağı da devam etmekte olan olumsuz konjonktür nedeniyle bilinmemektedir. Dolayısıyla 2. grup kredilere %16'lık karşılık ayrılması tampon işlevi görmekle birlikte, bu tamponun hangi derecede yeterli olduğu belirsizdir. Çünkü sorunlu kredilere ayrılan özel karşılıklar genelde, kriz öncesinde de, %75 dolayındadır.

Açıklanan nedenlerle, %0,7'sine karşılık ayrılan 1. grup sorunsuz krediler içinde ne kadarlık bir sorunlu kredinin bulunduğu üzerinde durulması gereken ilk sorudur. (1. grupta izlenen krediler içinde ne kadarlık yeniden yapılandırılan ve özellikle geri ödemesiz süre verilen kredi olduğuna ilişkin bir veri mevcut değildir.) Sorunsuz kredilerin %4'ünün sorunlu olması dahi hâlihazırdaki sorunlu kredi miktarını ikiye katlayacak; bu kredilere %75 karşılık ayrılması hâlinde 112 milyar TL'lik bir yük ortaya çıkacaktır. Diğer önemli bir konu ise, 2. gruptaki yakından izlenen kredilerin ne kadarlık bir bölümünün sorunlu kredilere aktarılacağıdır. Yeniden yapılandırma konusu edilememiş 90 gün üzeri gecikmeye (veya bu grupta yer almalarına yol açan diğer bir nedene) sahip kredilerin ise aynı mantıkla 173 milyar TL'lik ilave bir karşılık yükü doğurması ihtimal dahilindedir. Sektörün 31.03.2021 itibarıyla bilançoda görünen özkaynak tutarı 604 milyar TL, 2020 yılı dönem kârı 59 milyar TL'dir. (Uluslararası standartlar doğrultusunda sorunlu krediler; temerrüt koşulları oluşan veya kredi kullanıcısının kredi değerliliğinin zayıfladığı kredileri kapsamaktadır. Kredilerin çok iyi teminatlara sahip olması veya ileride tahsil edileceğinin öngörülmesi bir kredinin sorunlu kredi olarak sınıflandırılmasına mâni değildir. İleride tahsilat sağlanması hâlinde karşılık ayrılan sorunlu krediler üzerinden gelir yazılacaktır.)

Diğer yandan bugüne kadar birikimlerini ya da sermayelerini kullanarak kredi yükümlülüklerini yerine getiren borçluların bir kısmının faiz ve döviz kurunun yüksek seviyelerde bulunduğu bir ortamda yükümlülüklerini yerine getirme kapasitelerini muhafaza etmeleri de güçleşebilecektir. Sadece %3-5'lik oranlarda bu tür ilave sorunlu kredinin oluşması dahi bankacılık sektörü ve iç talep açısından göz ardı edilemeyecek bir meseledir.

Mevcut profile ait yukarıda yapılan değerlendirmeleri de içerecek şekilde, bankacılık sektörünün yakın ve orta dönem görünümü etkileyecek, aktif kalitesine yön verecek konular; hizmet sektöründeki toparlanmanın hızı, krizde konumunu güçlendiren sanayi sektörünün sergileyeceği performans ve bireylerin gelir ve borç ödeme kapasitesinin sürekliliğidir. İstanbul Sanayi Odası tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'na göre üretimden satışlar 2020 yılında %15,3, faaliyet kârı %55, FAVÖK büyüklüğü %43, vergi öncesi dönem kârı %50 artmıştır. Faaliyet kârlılığı oranı 2,7 puan artarak %10,8'e, FAVÖK kârlılığı oranı da 2,6 puan artışla %13,9'a yükselmiştir. Faaliyet kârlılığındaki artışa bağlı olarak özkaynaklar %23,2 artmıştır. Bu olumlu göstergelerle birlikte, sanayi şirketleri üzerindeki artan ve artmaya devam etmesi muhtemel finansman yükü ve borçluluk düzeyi ise yakından izlenmektedir. 2020 yılında finansman giderleri %39,2 (faaliyet kârındaki %55'lik artıştan düşüktür.), toplam borçlar %23 artmıştır. Kaynaklar içinde borçların payı (%68,4) artmış, borç/özkaynak rasyosu yükselmiştir.

Krizden bir ölçüde de olsa olumlu etkilenen sanayi sektörünün 2021 yılında ortalama finansman maliyetinin 2020'nin oldukça üzerinde kalacağı tahmin edilmektedir. 2020'nin son aylarında başlayan faiz artışlarının 2021 yılı içinde gerilemesi, enflasyonun seyrine bağlı olarak, bir ihtimal son aylarda mümkün olabilecektir. Döviz kurundaki gelişmelerde de belirsizlik ve negatif beklentiler daha fazla öne çıkmaktadır. Dolayısıyla faiz ve döviz kurları bir yandan finansman maliyetine, diğer yandan enflasyon yoluyla üretim maliyetine yansımaya sebep olacaktır. İç talebin gücü ise makroekonomik koşullara bağlıdır. Hizmet sektöründeki toparlanmanın 2021 yılında hangi düzeyde kalacağı belirsiz olmakla birlikte, sanayi sektörünün gücünü ve performansını koruması doğrudan bankaların bilançolarına da tesir edecektir.

Bankacılık sektörünün sıhhatli olması ve kredi verme kapasitesinde birincil derecede öneme sahip sermaye yeterliliğinin idamesi kritiktir. Sermaye yeterliliğini besleyen ana faktörler ise; kârlılık yoluyla özkaynakların desteklenmesi ve aktif kalitesindeki bozulmanın sınırlı düzeyde kalmasıdır. Sorunlu kredilerdeki muhtemel bir artışın aktif kalitesi üzerinden kârlılık ve sermaye yeterliliğine etkisi yakın gelecekte izlenecek öncelikli husustur. Sorunlu kredilerin artması ve sermaye yeterliliği hesaplamalarına konu standartların olağan dönem koşullarına dönmesi hâlinde, sermaye rasyosu üzerinden kredi genişlemesi sınırlandırılacaktır. 2020 yılında alınan tedbirler kapsamında sektörün kredi genişlemesi %30'u aşarken 2021'de daha ılımlı bir büyüme öngörülmektedir.

Finans ve reel sektör aynı zemin üzerinde konumlandığından, bir tarafın kaybı üzerinden diğer tarafın kazancı söz konusu olamamaktadır. Bankalar ve ödünç alanlar ekonomik aktiviteden aynı yönde, farklı düzeyde nemalanmakta; bir tarafın kazancı ve diğer tarafın kaybı sadece kısa dönemler için geçerli olmakta; tarafların kazancı ve kaybı bazen aynı, bazen ise birbirini takip eden dönemlerde gerçekleşmektedir. 2020 yılı sanayi sektörü için olumlu olarak değerlendirilebilir; kaydi finansal veriler bir kenarda tutularak gerçekçi ve ihtiyatlı bir analiz yapıldığında, bankaların kayıpla karşılaştığı ve bu durumun 2021'de de sürmesinin muhtemel olacağı belirtilebilir. Ekonomik toparlanmanın sağlanması, reel sektörün borçluluk düzeyini ve finansman yükündeki artışı karşılayacak bir performans göstermesi hâlinde 2022 yılında ekonomik zeminin tüm oyuncularının, finans ve reel sektörün güçlenmesi söz konusu olabilecektir. Aksi hâlde, 2022 tüm taraflar için oldukça zorlu bir döneme tekabül edecektir. Bankacılık sektörünün kayıplarının devam etmesi ve özellikle finansman maliyetinin tetikleyebileceği sanayi sektörü kaynaklı sorunların da ilave olması hâlinde kredi verme kapasitesi ciddi ölçüde sınıra ulaşacak, bu ise sahip oldukları pazarlar ve faaliyetler iyi olsa da borçlanmaya bağımlı olan reel sektör üzerinde baskı yaratacaktır. Faiz düşüşüne zemin hazırlayacak enflasyondaki gerileme ve döviz kurundaki istikrar tüm kesimler için elzemdir.